

Kontaktperson

Avdelningen för natur och vatten

Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Beslut om utvidgning av och tillagda föreskrifter för naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun, Skåne län

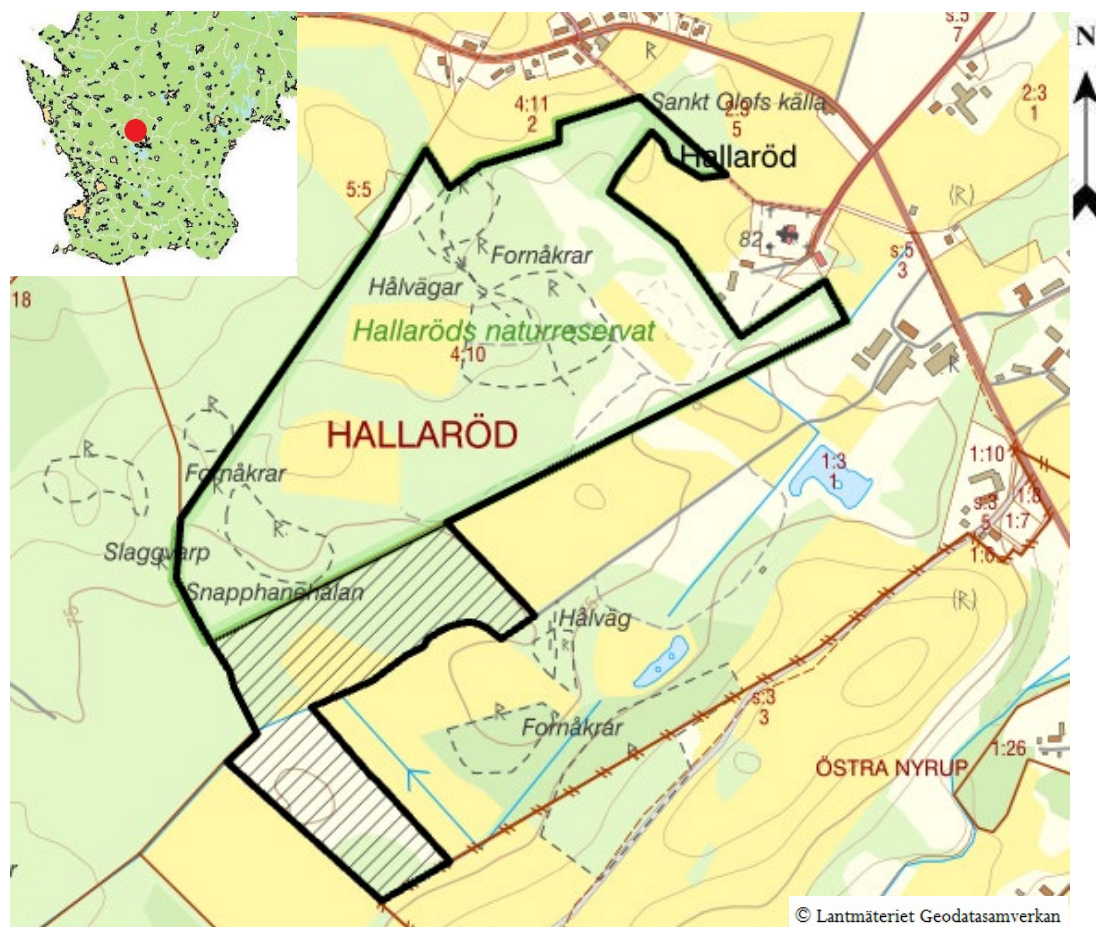
Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun, inrättat av länsstyrelsen den 9 april 2015, diarienummer 511-760-2015, 1267-223, ska ha den utökade geografiska omfattningen som framgår av bifogad karta, bilaga 1.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Hallaröd gälla med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken. A- och B-föreskrifterna för den tillkommande delen ska gälla med de tillägg och ändringar som anges nedan (ändringar markerade i kursiv stil).

I enlighet med 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 4.

Figur 1 Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Utvidgningen är rastred.

Skala 1:10 000.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hallaröd
Kommun	Höör
NVR-ID¹	2043741
DOS-ID¹	1132368
Natura 2000 ID²	Nej
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägare	Del av Hallaröd 1:3, 4:1 och del av Hallaröd S:2 (Naturvårdsverket, enskilt och samfällt)
Läge	Cirka 7,5 km nordväst om Höör
Kartblad	Ekonomiska kartan: 2E 0a Topografiska kartan: 2D NO Tomelilla
Koordinater	X 438780, Y 6181600 (SWEREF 99TM)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment och horstområde
Inskrivna nyttjanderätter	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Finns i akten
Areal	Cirka 41,1 hektar, varav utvidgningen 9,9 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturreservatet (det samma som för befintligt naturreservat)

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Ringbarka förekommande granar,

¹ Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet)

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Lägga igen avvattnande dike i skogen,
- Beta delar av området med nöt eller häst,
- Bevara, restaurera och utveckla trädklädd betesmark,
- Utveckla ett buskskikt med främst blommande buskar,
- Bevara och utveckla brynmiljöerna mot de öppna markerna,
- Bevara och utveckla ett fältskikt bestående av hävdgynnade arter,
- Bevara fattigkärret,
- Restaurera högörtsområdet,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, i synnerhet fladdermöss,
- Inplantera för området lämpliga hotade eller sällsynta arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. leder,

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Föreskrifter (tillägg i kursiv stil)

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, muddra, rensa, dika, fylla ut, asfaltera, eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
4. åstadkomma körskador i ädellöv- eller lövsumpskogsbestånd
5. använda kemiska bekämpningsmedel, sprida konstgödsel, stödutfodra jaktbart vilt, eller använda tryckimpregnerat material,
6. *lägga ut strö eller dylikt, stödutfodra,*
7. *låta djur som används för hävd av området som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning.*

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. röjning, gallring, avverkning, sådd eller plantering av träd, enligt bilaga 2,
3. igenläggning av diken *och anläggande av våtmark*, enligt bilaga 2,

4. *skötsel och florarestaurering av betesmark genom avverkning, röjning, bränning och betning enligt bilaga 2. Efter insådd/plantering av örter betesfreda områden så att dessa kan blomma och fröa med efterföljande bete från 1 augusti. Det årligt ambulerande betesfredade området ska cirkulera inom floramässigt värdefulla områden i betesmarken. Det betesfredade området vara minst ett och cirka 500 kvm,*
5. *skötsel och restaurering av högörtäng omfattande avverkning av träd, buskar, bränning, betning och slåtter efter 15 september, enligt bilaga 2,*
6. *borttagande av invasiva eller främmande arter, borttagande av eventuell fisk och kräfta,*
7. *förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,*
8. *utförande av åtgärder för, av förvaltaren, utpekade arter*
9. *utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,*
10. *undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.*

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. medföra hund eller annat husdjur som ej hålls i koppel,
3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
4. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra död ved,
5. sätt upp tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

6. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar. Enstaka exemplar får dock samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används.
7. Placera ut främmande föremål (tex geocachar eller dylikt).

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-15.
- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc).
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, vägar, dikningsföretag, ledningar och anläggningar. Inför utförande av arbete ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.

Från föreskrifterna gäller vidare följande undantag:

- *A1 gäller ej markägarens underhåll av dike markerat på bilaga 3. Rensmassor får ej utbredas i naturreservatet.*
- *A2 gäller ej tillfälliga mobila jaktorn som sätts upp inför jaktsäsong och som tas ned efter avslutad jaktsäsong,*
- *A4 utgör ej hinder för jakträttsinnehavaren att hämta fällda älgar eller vildsvin i samband med jakt, körskador ska minimeras och återställas så långt möjligt,*
- *A5 gäller ej tillfällig åtel för vildsvin på åkermark, inför och i samband med jakt,*
- *A6 gäller ej stödutfodring i samband med flytt av djur eller som stöd vid enbart vinterbete (september- april). Djurägaren är skyldig att informera förvaltaren om förestående stödutfodring. Förvaltaren avgör var stödutfodringen ska ske,*
- *C2 och C5 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.*

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.

- Anmälningsplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter.
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samrådsplikt kan gälla för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage, markskador eller påverkar djurlivet.

Beskrivning av utvidgningsområdet

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Hallaröd ligger i Höörs kommun, strax söder om Hallaröds kyrka. Närområdet karaktäriseras av Hallaröds by med kringliggande öppna marker och utanför dessa liggande ädellövskogar med inslag av granplanteringar. Utvidgningsområdet ligger i

direkt anslutning till naturreservatet Hallaröd. Utvidgningsområdet består främst av ädellövskog med inslag av öppna marker.

Berggrunden består av gnejs. Jordarten utgörs i huvudsak av sandigmorän med inslag av kaolin. Ett mindre område, högörtängen, består av glacial lera och lövsumpskogen av kärrtorv.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Utvidgningsområdet har en lång skoglig kontinuitet. Enligt Skånska Rekognosceringskartan från 1812-1820 var dagens skogsklädda områden skogsbevuxna redan då, därmed torde det, baserat på befolkningsutvecklingen, ha varit skogsklätt, eller åtminstone trädklätt ännu mycket längre tillbaka i tiden. Delar av utvidgningsområdet utgörs av en igenväxande ekhage med grova ekar som minner om tidigare markanvändning. En stenmur anger fastighetsgränsen mot befintligt naturreservat och mot sydväst och sydöst.

Biologiska bevarandevärden

Hallaröd utgör en av Skånes viktigaste fladdermusområden med 16 kända arter. Ett bevarande av utvidgningsområdets miljöer kommer att gynna fladdermössen.

Utvidgningsområdets näringsrika ädellövskog består av en varierad trädslagsblandning med ek, bok, avenbok, lind, rönn, björk och hassel. Åldersspridningen är god med både gamla grova träd och unga träd. Död ved förekommer i området. Fältskiktet består bl.a. gulplister och liljekonvalj. Skogen utgör en sammanhängande enhet med skogen i det befintliga naturreservatet. I området finns en lövsumpskog, med delvis sockelsatta klubbalar. I anslutning till skogen finns en högörtäng med bl.a. älgört och strandlysing. Högörtängen har stor betydelse för alla de pollen och nektarberoende vedlevande arter som finns i det befintliga naturreservatet. Högörtängen är dikad men markägaren har lämnat medgivande att dessa kan få igenläggas för att öka områdets fuktbehållande förmåga.

Längs med utvidgningsområdets sydvästra gräns finns en bård av lind med inslag av ek som delas med grannfastigheten, längs denna bård jagar fladdermöss.

I utvidgningsområdets södra del finns en igenväxande ekhage med äldre spärrgreniga ekar och ersättningsträd till dessa samt grov lind. Efter hävdens upphörande har ett hav av avenbok vuxit upp som nu är i nivå med ekarnas lägre grenar. Ekarna är grova i jämförelse med många andra ekar som finns i omgivningarna. Området utgör en mycket bra jaktmiljö för fladdermöss.

Friluftsvärden

Utvidgningsområdet läge och storlek gör att det inte lämpar sig för något friluftsliv utöver vad allemansrätten medger.

Skälen för beslutet

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges.

I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Utvidgningsområdet har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Utvidgningsområdet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och

friluftslivssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB) Friluftsliv:** Området ligger i anslutning till ett större område som är av riksintresse för friluftslivet (Frostavallsområdet).
- **Skogsstrategin:** Hela utvidgningsområdet ingår i en värdestrakt i skogsstrategin. Utvidgningsområdet angränsar till naturreservatet Hallaröd. Vidare ligger området nästan mitt emellan de befintliga naturreservaten Allarpsbjär (1.5 km bort) och Bjäret (2.8 km bort). Utvidgningsområdet stärker därmed upp en viktig "stepstone" mellan dessa ädellövområden för de arter som har förmåga att förflytta sig lite längre sträckor.
- **Fladdermöss:** I anslutning till Hallaröds kyrka har 14 arter fladdermöss påträffats år 2010, barbastell (bilaga II och IV art i art- och habitatdirektivet, för vilken områden och strikt skydd ska tillämpas), nordisk fladdermus, sydfladdermus, gråskimlig fladdermus, mustaschfladdermus, dvärgfladdermus, trollfladdermus, stor fladdermus, fransfladdermus, (bilaga IV arter i art- och habitatdirektivet, för vilka strikt skydd ska tillämpas) och brunlångöra. Inom det närbelägna naturreservatet Allarps Bjär har år 2013 nymffladdermus (första fyndet i landet) och mindre brunfladdermus (bilaga IV art i art- och habitatdirektivet, för vilka strikt skydd ska tillämpas) påträffats. Cirka 1 km sydöst om kyrkan, vid Nyrup har år 2014 har vattenfladdermus och taigafladdermus påträffats. Totalt finns minst 16 olika arter i och i anslutning till området, vilket är en mycket hög siffra.
- **Rödlistade arter:** Inom det befintliga naturreservatet har flera träd med stiftklotterlav (VU) påträffats. När stiftklotterlav påträffas finns generellt ytterligare cirka 10 rödlistade lavar i området. Vidare har bokvårtlav (NT) påträffats. Mot bakgrund av naturreservatets mängd av äldre döda, döende och levande träd torde det finnas ett betydande antal rödlistade arter i området. Utvidgningsområdet utgör även ett bra vindskydd för det befintliga naturreservatet då det har en välutvecklad brynmiljö.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** röd glada, *Milvus milvus* (A074) troligen häckande.
- **Fornlämningar:** Delar av området avgränsas av stenmurar.

Länsstyrelsens bedömning

Utvidgningsområdet på cirka 9,9 hektar utgör naturvårdsmässigt sett ett mycket värdefullt tillskott till det befintliga naturreservatet. Utvidgningsområdet har stor betydelse för att bevara hotade fladdermöss i området. Vidare har den tillkommande

högörtängen med sin pollen och nektarproducerande flora stor betydelse för de vedlevande arter som lever i den naturskogsartade skogen.

Hallaröd med utvidgningen omfattar cirka 41,1 hektar, varav cirka 23,2 hektar är skog. Skogen är i dagsläget fördelad på cirka 19,8 hektar naturskogsliknande ädellövskog och 2,9 hektar lövsumpskog. Vidare finns cirka 13,3 hektar betesmark, varav 7,6 hektar är i behov av restaurering. Cirka 1 hektar högörtäng samt cirka 3,6 hektar åkermark.

Utvidgningsområdet ligger inte inom Trafikverkets utredningskorridor för höghastighetsjärnvägen.

Ett permanent skydd av utvidgningsområdet som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen ett rikt odlingslandskap, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsens bedömning är av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda, restaurera och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda och restaurera värdefulla natur- och livsmiljöer för skyddsvärda arter bör Hallaröd utvidgas med del av fastigheten Hallaröd 1:3 och skyddas som naturreservat. Vidare är föreskrifter i behov att ändras, då det tillkommer betesmark och högörtäng på mark som ej ägs av naturvårdsverket och att det eventuellt ska anläggas en mindre våtmark.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.¹ Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

¹ Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper
<http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/process-naturreservat/beslut/beslut-om-bildande-naturreservat.pdf>

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
	Jakt	Positiv och negativ
	Virke och fibrer	Negativ
	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
	Kolbindning utförd av växter	Positiv
	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Kolinbindning av återvätad mark	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö,	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävers dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 5) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Ärendets handläggning

Skogsstyrelsen har den 16 augusti 2022 inkommit med förfrågan om länsstyrelsen är intresserad av att förordna del av fastigheten Hallaröd 1:3 som naturreservat.

Markägaren har till Skogsstyrelsen tidigare inkommit med anmälan om avverkning, men även förklarat sig intresserad av att eventuellt skydda del av fastigheten.

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan, som är de samma som för det befintliga naturreservatet.

Intrångsersättning har utgått till markägaren av Hallaröd 1:3, år 2023.

Området är inmätt, men ej slutligt inmätt.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen utgör Bilaga 4 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen i Skåne län är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning enligt 27§ förordningen om områdesskydd. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även medverkat, avdelningschef Olof Liungman, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, naturvårdsdirektör Ingela Lundqvist, länsarkitekt Hanne Romanus, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerade undantag från föreskrifter
4. Skötselplan
5. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kontaktperson

Avdelningen för natur och vatten

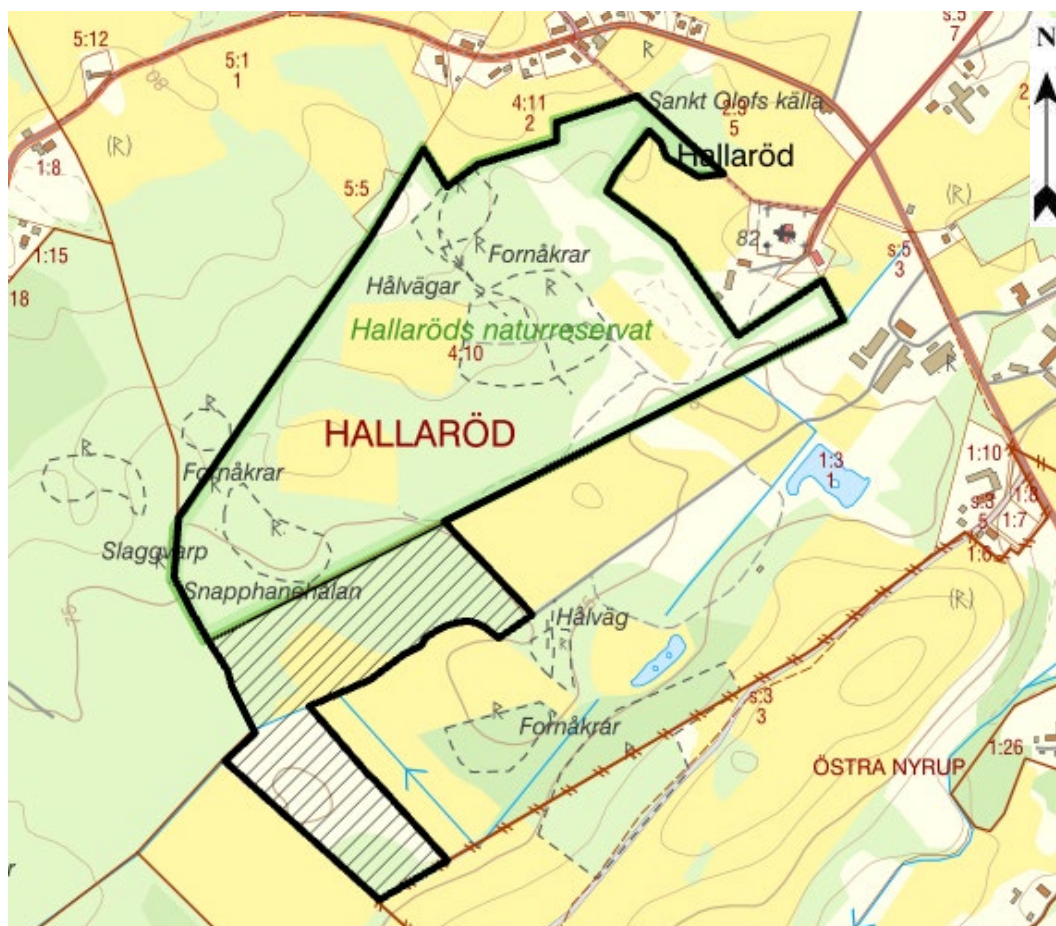
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

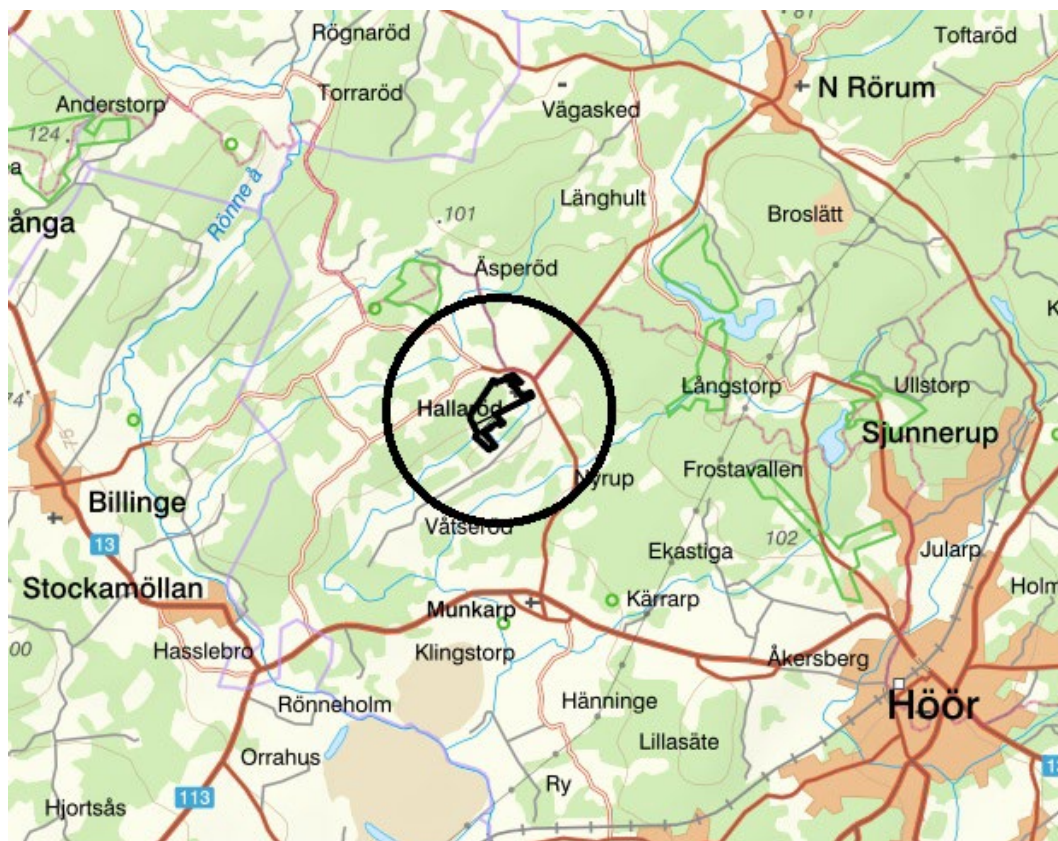
Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 31 augusti 2023 om utvidgning av och tillagda föreskrifter för naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Utvidgningen är rastreerad. Skala 1:10 000.

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala cirka 1:100 000

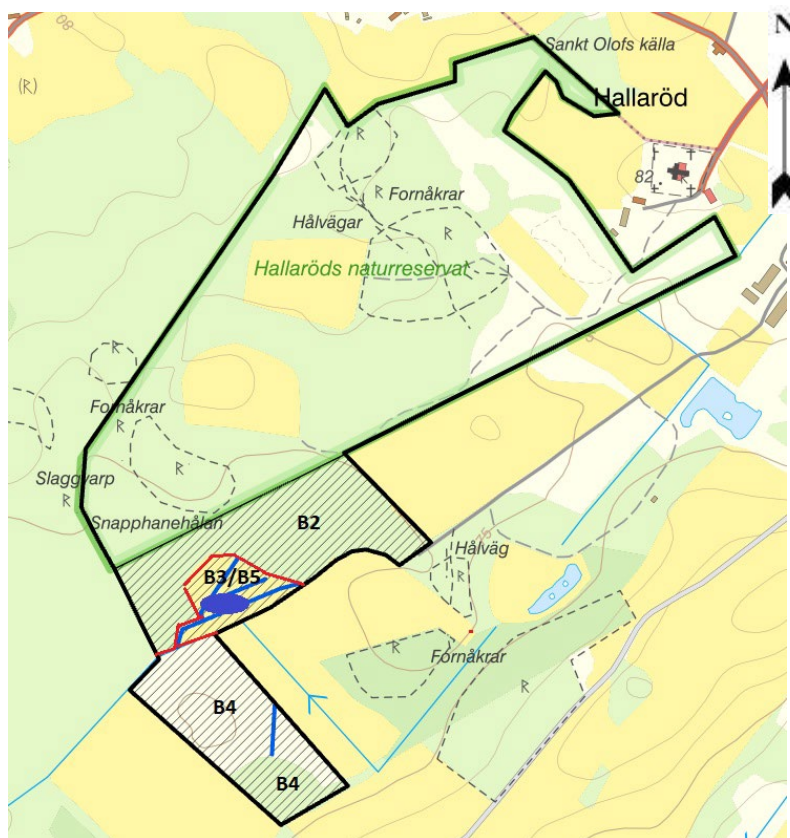

Kontaktperson

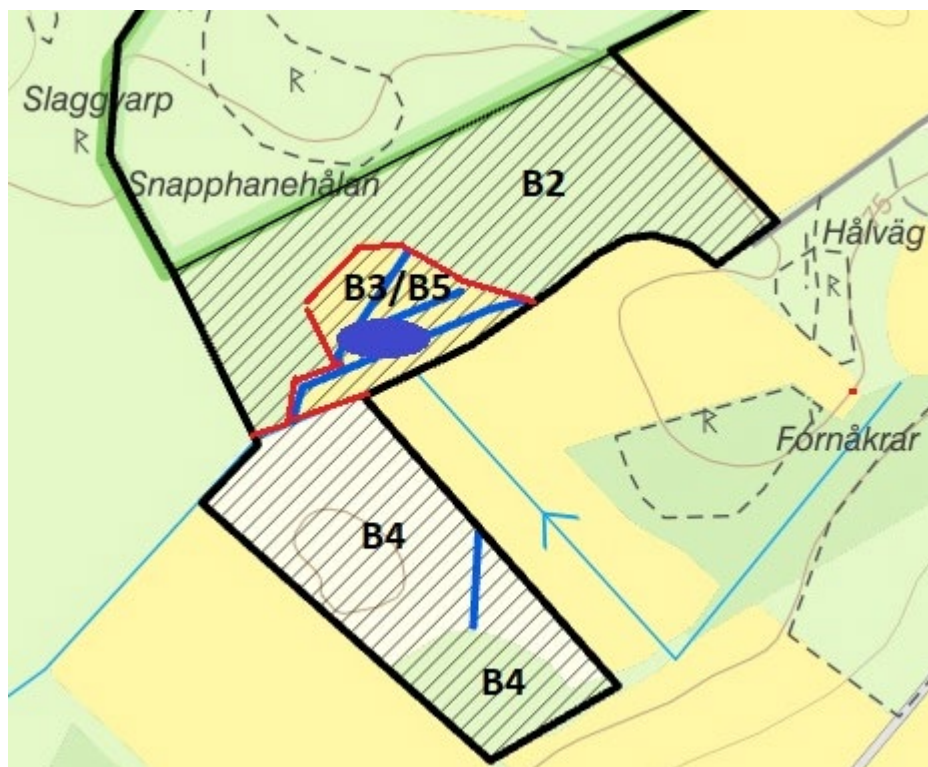
Avdelningen för natur och vatten
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den 31 augusti 2023 om utvidgning av och tillagda föreskrifter för naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun.

Område B2 gäller föreskrift B2. Område B3 gäller föreskrift B3 osv.
Svarstrasserat område gäller föreskrifterna B6-B8 och B10.

Detaljbild över utvidgningsområdet

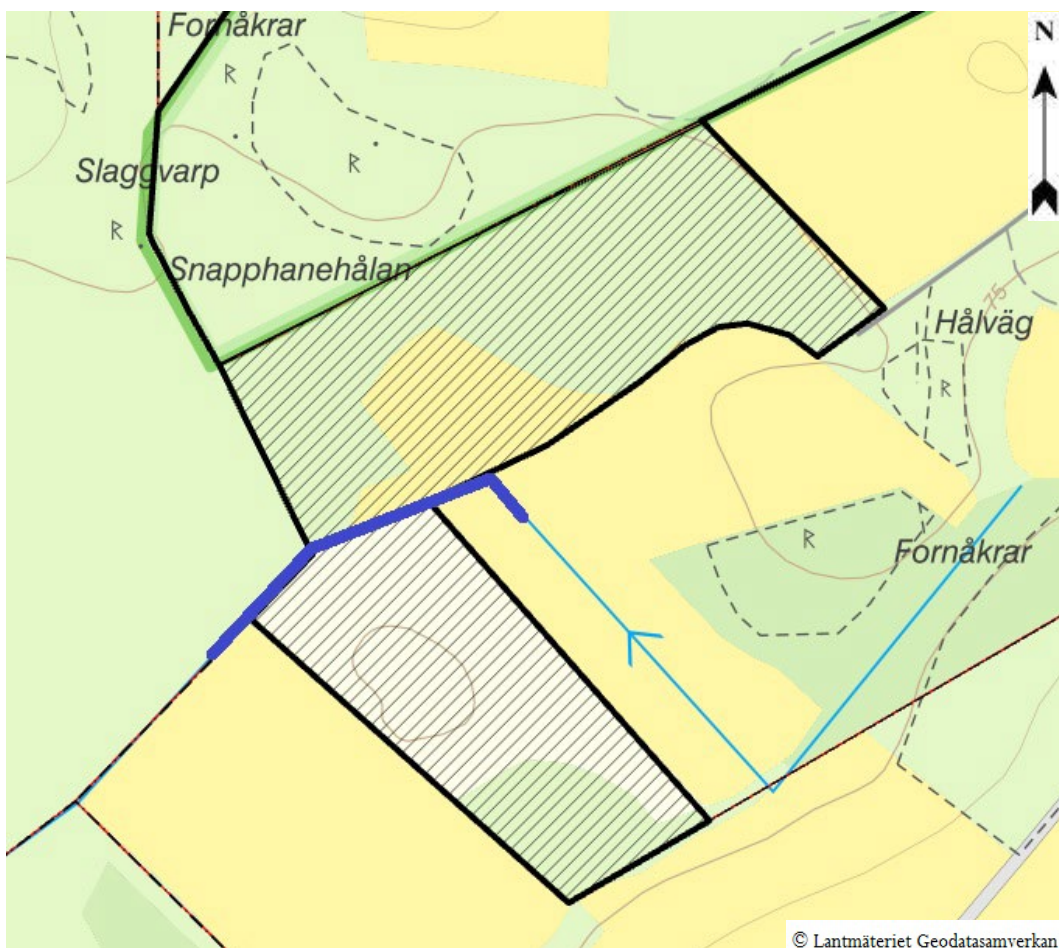

Kontaktperson

Avdelningen för natur och vatten
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 3. Karta med markerade undantag från föreskrifter

Tillhör beslut den 31 augusti 2023 om utvidgning av och tillagda föreskrifter för naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun.

Undantag från föreskrift A1 gäller ej markägarens underhåll av dike markerat med tjock blå färg. Rensmassor får ej utbredas i naturreservatet.

Länsstyrelsen
Skåne

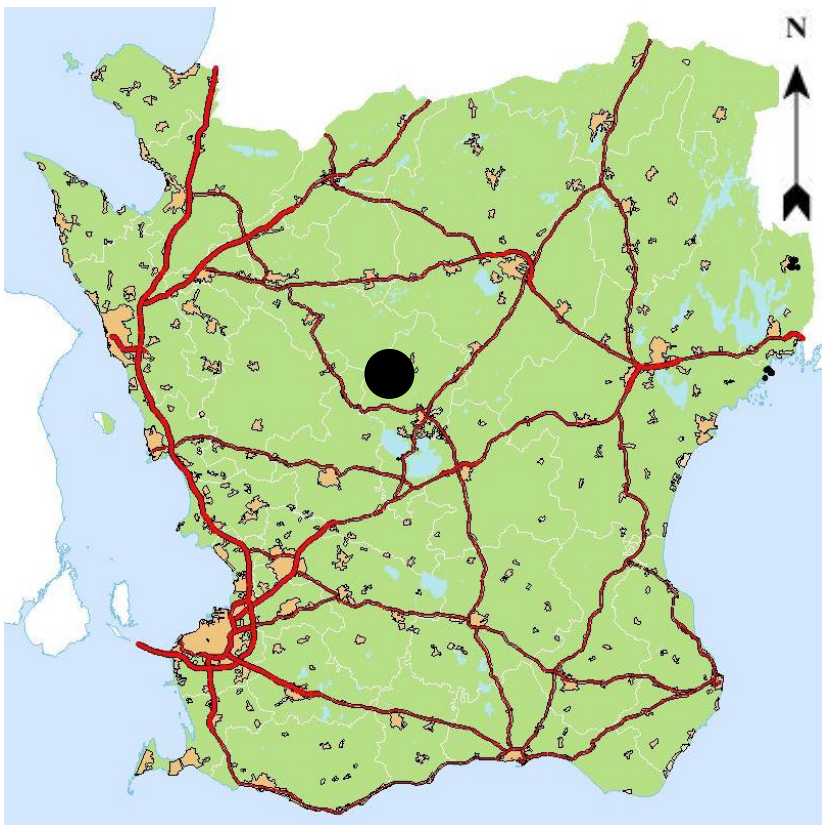
511-9886-2023

1267-223

Skötselplan för utvidgade delen i naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun

Tillhör beslut den 31 augusti 2023 om utvidgning av och tillagda föreskrifter för naturreservatet Hallaröd i Höörs kommun.

Figur 1 Svart punkt anger naturreservatets ungefärliga läge.

Innehållsförteckning

Inledning	4
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa uppgifter	7
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	7
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	7
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	8
2.2.3 Biologiska bevarandevärden	11
2.2.4 Friluftsliv	11
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	11
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	12
3.1 Övergripande bevarandemål	12
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	12
3.3 Konsekvenser av klimatförändringar	12
3.4 Populationsstärkande åtgärder	12
3.4.1 Åtgärder för skogsduva.	12
3.4.2 Åtgärder för stare	12
3.4.3 Åtgärder för fjärilar, humlor och bin	13
3.4.4 Slåttergubbe Natura 2000-art (kod 1762)	13
3.5 Hydrologisk restaurering	13
4 Skötselområden	14
4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövsskog, cirka 3,6 hektar,	14
4.1.1 Beskrivning:	14
4.1.2 Bevarandemål:	14
4.1.4 Skötselåtgärder:	15
4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark, cirka 3,8 hektar, varav restaureringsmark 3,8 hektar	15
4.2.1 Beskrivning:	15
4.2.2 Bevarandemål:	16
4.2.3 Restaureringsåtgärder:	17
4.2.4 Skötselåtgärder:	17
4.3 Skötselområde Högörtäng cirka 1 hektar	17
4.3.1 Beskrivning:	17
4.3.2 Bevarandemål:	18
4.3.3 Skötselåtgärder:	18

4.4 Skötselområde Lövsumpskog cirka 1,2 hektar	18
4.4.1 Beskrivning:	18
4.4.2 Bevarandemål:	19
4.4.3 Restaureringsåtgärder:	19
4.4.4 Skötselåtgärder:	19
4.5 Skötselområde Våtmark, cirka 0,1 hektar	19
4.5.1 Beskrivning:	19
4.5.2 Bevarandemål	20
4.5.3 Skötselåtgärder:	20
5 Friluftsliv	20
5.1 Allmän inledning	20
6 Jakt och fiske	21
7 Utmärkning av naturreservatets gräns	21
8 Tillsyn	21
9 Dokumentation och uppföljning	21
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	21
9.2 Revidering av skötselplanen	21
9.3 Uppföljning av kostnader	21
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	22
11 Rödlistade arter	25
12 Källor	26
12.1 Litteratur	26
12.2 Kartor	26
Bilaga A Skötselområden och anläggningar	27
Bilaga B Målbild	28

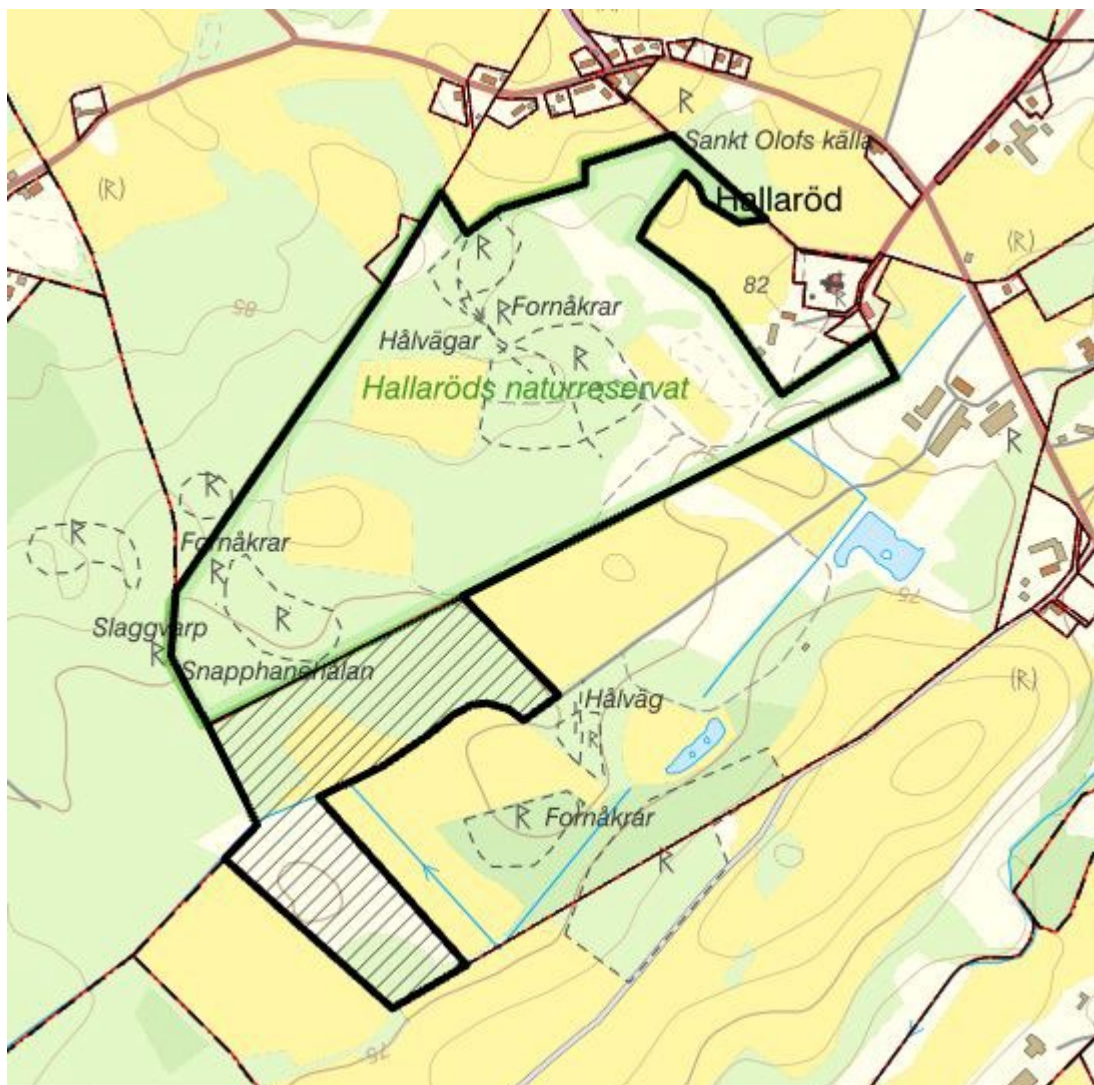
Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

Figur 2 Naturreservatet är markerat med svart heldragen linje. Utvidgningen är rasterad.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Ringbarka förekommande granar,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Lägga igen avvattande dike i skogen,
- Beta delar av området med nöt eller häst,
- Bevara, restaurera och utveckla trädklädd betesmark,
- Utveckla ett buskskikt med främst blommande buskar,
- Bevara och utveckla brynmiljöerna mot de öppna markerna,
- Bevara och utveckla ett fältskikt bestående av hävdgynnade arter,
- Bevara fattigkärret,
- Restaurera högörtsområdet,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art, i synnerhet fladdermöss,
- Inplantera för området lämpliga hotade eller sällsynta arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. leder,

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Hallaröd
Kommun	Höör
NVR-nummer	2043741
DOS-nummer	1132368
Internationella åtaganden	Nej
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägare	Del av Hallaröd 1:3, 4:1 och del av Hallaröd S:2 (Naturvårdsverket, enskilt och samfällt)
Läge	Cirka 7,5 km nordväst om Höör
Kartblad	Ekonomiska kartan: 2E 0a Topografiska kartan: 2D NO Tomelilla
Koordinater	X 438780, Y 6181600 (SWEREF 99TM)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment och horstområde
Vegetationszon	Nemorala zonen (södra lövskogsregionen)
Inskrivna nyttjanderätter	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Finns i akten
Areal	Cirka 41,1 hektar, varav utvidgningen 9,9 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

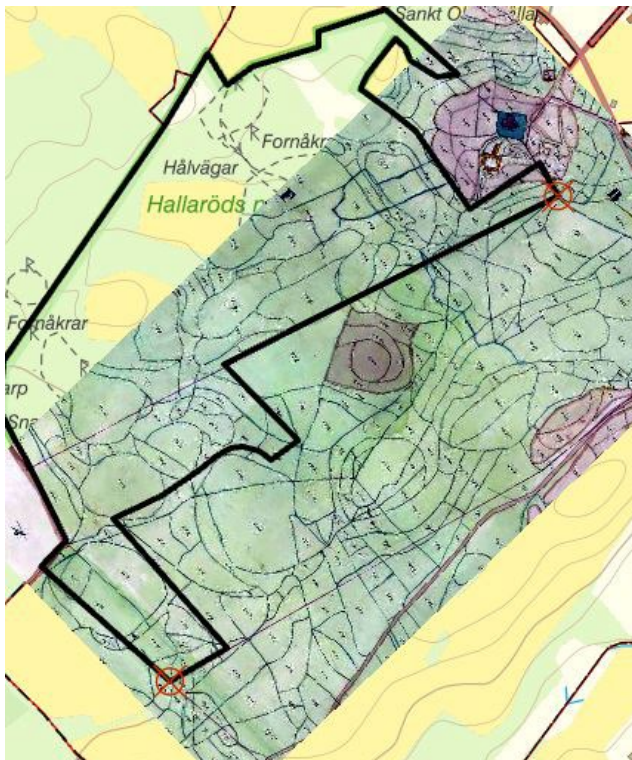
Hallaröd ligger i Höörs kommun, strax söder om Hallaröds kyrka. Närområdet karaktäriseras av Hallaröds by med kringliggande öppna marker och utanför dessa liggande ädellövskogar med inslag av granplanteringar. Utvidgningsområdet ligger i direkt anslutning till naturreservatet Hallaröd. Utvidgningsområdet består främst av ädellövskog med inslag av öppna marker. Berggrunden består av gnejs. Jordarten utgörs i huvudsak av sandig morän med inslag av kaolin. Ett mindre område, högörtängen, består av glacial lera och lövsumpskogen av kärrtorv.

Figur 3 Höjdsuggningskarta över utvidgningsområdet

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Utvidgningsområdet har en lång skoglig kontinuitet. Enligt Skånska Rekognosceringskartan från 1812-1820 var dagens skogsklädda områden skogsbevuxna redan då, därmed torde det, baserat på befolkningsutvecklingen, ha varit skogsklätt, eller åtminstone trädklätt ännu mycket längre tillbaka i tiden. Delar av utvidgningsområdet utgörs av en igenväxande ekhage med grova ekar som minner om tidigare markanvändning. En stenmur anger fastighetsgränsen mot befintligt naturreservat och mot sydväst och sydöst.

Figur 4 Laga skifte år 1835

Vid laga skifte år 1835 benämns delområden i området med mosse, äng, åker och stenigt kärr samt backar. Det nämns inget om trädbevuxningen i området.

Figur 5 Generalstabskartan år 1869

På Generalstabskartan från år 1869 framgår trädförekomsten i området.

Figur 6 Häradsekonomska kartan från år 1910-15

Området år 1910-15 är mycket likt dagens landskap, med skillnad att alkärret i norr markerades som blötare och att bete förekom i det nordvästra lövsumpskogskärret.

Figur 7 Ortofoto från 2022 över utvidgningsområdet.

2.2.3 Biologiska bevarandevärden

Hallaröd utgör en av Skånes viktigaste fladdermusområden med 16 kända arter. Ett bevarande av utvidgningsområdets miljöer kommer att gynna fladdermössen.

Utvidgningsområdets näringsrika ädellövskog består av en varierad trädslagsblandning med ek, bok, avenbok, lind, rönn, björk och hassel. Åldersspridningen är god med både gamla grova träd och unga träd. Död ved förekommer i området. Fältskiktet består bl.a. gulplister och liljekonvalj. Skogen utgör en sammanhängande enhet med skogen i det befintliga naturreservatet. I området finns en lövsumpskog, med delvis sockelsatta klibbalar. I anslutning till skogen finns en högörtäng med bl.a. älgört och strandlysing. Högörtängen har stor betydelse för alla de pollen och nektarberoende vedlevande arter som finns i det befintliga naturreservatet. Högörtängen är dikad men markägaren har lämnat medgivande att dessa kan få igenläggas för att öka områdets fuktbehållande förmåga.

Längs med utvidgningsområdets sydvästra gräns finns en bård av lind med inslag av ek som delas med grannfastigheten, längs denna bård jagar fladdermöss.

I utvidgningsområdets södra del finns en igenväxande ekhage med äldre spärrgreniga ekar och ersättningsträd till dessa samt grov lind. Efter hävdens upphörande har ett hav av avenbok vuxit upp som nu är i nivå med ekarnas lägre grenar. Ekarna är grova i jämförelse med många andra ekar som finns i omgivningarna. Området utgör en mycket bra jaktmiljö för fladdermöss.

2.2.4 Friluftsliv

Utvidgningsområdet läge och storlek gör att det inte lämpar sig för något friluftsliv utöver vad allemansrätten medger.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Exploatering av området genom bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, inom området.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på förnyring av ersättningsträd till gamla och grova träd.
- Igenväxning av betesmarker och högörtäng.
- Nedfall av luftföroreningar.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området.
- Införsel av främmande och eller invasiva arter.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande bevarandemål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan förny sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Fortsatt slåtter och efterbete samt bete med häst eller nöt.
- Friställ vidkroniga träd.
- Skapa mer död och döende lövved.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.3 Konsekvenser av klimatförändringar

Den prognostiserade ökade nederbördsmängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befärade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Ädellövkogen kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fältskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

3.4 Populationsstärkande åtgärder

3.4.1 Åtgärder för skogsduva.

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. Totalt bör minst 1 holk sättas upp.

3.4.2 Åtgärder för stare

Staren har minskat i stor omfattning i Skåne och klassas i dagsläget av Artdatabanken som sårbar (VU). Staren födosöker på av nötkreatur eller av häst betade områden och är beroende

av bohål för sin häckning. Test har gjorts med uppsättning av holkar med mycket gott häckningsresultat redan påföljande häckningssäsong. Totalt bör minst 5 holkar sättas upp.

3.4.3 Åtgärder för fjärilar, humlor och bin

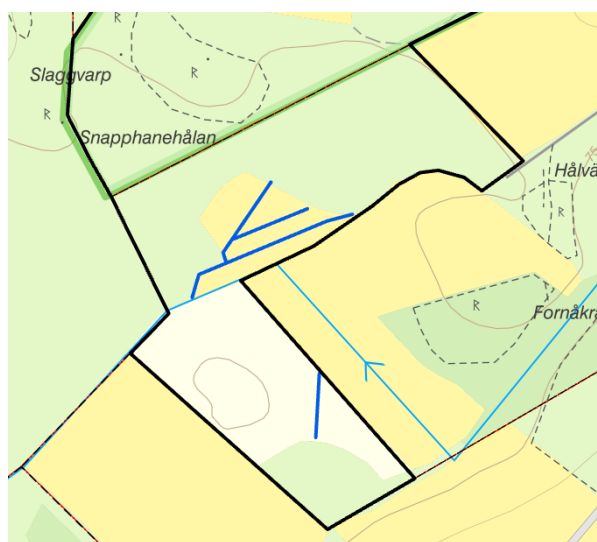
Fjärilar, humlor och bin finns inom de hävdade markerna. För att gynna dessa och fröspridning av växter får cirka 1000 kvm per år betesfredas med betessläpp den 1 september. Stängselstolpar får vara av enklare sort, även metall. Det är förvaltaren som får avgöra var när och hur betesfredning ska ske.

3.4.4 Slåttergubbe Natura 2000-art (kod 1762)

Slåttergubbe, *Arnica montana*, är en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling. Arten förekommer i dagsläget ej inom naturreservatet. Tyvärr är blommorna välsmakande, åtminstone för häst och mördarsnigel. Det är aktuellt att plantera ut slåttergubbar för att säkra artens framtid i Skåne. Utplantering bör ske med frön från så lokal proveniens som möjligt, en närliggande lokal med slåttergubbe är naturreservatet Munkarps fälad.

3.5 Hydrologisk restaurering

I området finns diken som avvattnar kärr med högrötsvegetation och delvis en lövsumpskog. Förvaltaren får enligt föreskrift B3 efter utredning, lägga igen diken inom naturreservatet som ej påverkar utanför naturreservatet liggande mark. Markägaren äger rätt att underhålla dike enligt bilaga 3 till beslutet. Rensmassor får ej utbredas i naturreservatet. Förvaltaren får enligt föreskrift B3 anlägga våtmark enligt bilaga 2 till beslutet.

Figur 8 Karta med markerade diken som efter utredning kan vara lämpliga att lägga igen för att öka områdets kvarhålla vattenförmåga.

4 Skötselområden

4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog, cirka 3,6 hektar,

4.1.1 Beskrivning:

Den tillkommande skogen på cirka 3,6 hektar och med en volym av cirka 1280 m³, har i stort samma utseende som den sedan tidigare skyddade 16,8 hektar stora skogen i naturreservatet. Tillsamman uppgår det nu till cirka 20,4 hektar. Tillväxten bedöms till cirka 6,4 m³/sk per ha och år. Trädskiktet har en fin blandning och utgörs av ek, bok, avenbok, björk, lind och asp samt hassel. Eken är volymmässigt dominerande och utgör de äldsta träden i området. Pga försämrade ljusförhållanden reproducerar sig eken inte i skogen. Spritt i skötselområdet förekommer död ved. Skogen är flerskiktad. Fältskiktet utgörs av bl.a. gulplister, harsyra och ekorrhår.

I den norra delen av området hade undereröjning påbörjats inför planerad avverkning. Denna avbröts omgående då frågan om naturreservat väcktes. Skadorna är inte av en sådan karaktär att de motiverar att denna del av området läggs i ett eget skötselområde. Undervegetationen kommer växa upp igen.

Skogen är mycket viktig för i området förekommande fladdermöss, både för överdagningsplatser, yngelplatser och födosök. Ju mer död ved och ju mer luckig skogen blir, desto bättre bedöms bevarandestatusen för fladdermöss bli.

Figur 10 Trädartrik ädellövskog

Figur 9 Undereröjningen som avbröts i norra delen

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst av bok och ek med inslag av andra lövträd.
- Fullgod livsmiljö för barbastell,
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Gran och lärk ska ej förekomma inom skötselområdet.

- Området får vara mycket svårframkomligt.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.

Bevarandemålet är i stora delar redan uppnått.

4.1.4 Skötselåtgärder:

- Rövning eller fällning av inväxande gran och lärk.
- Vid behov rövning och fällning för att kunna uppnå bevarandemålen. Fällningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år.
- Enstaka luckor bör skapas som är så pass stora att föryngring av ek kan ske. Troligen behövs stödsådd ske. Lokala ekollon ska användas. Dessa sådder kräver troligen inhängning då vildsvin förekommer i området.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske.

4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark, cirka 3,9 hektar, varav restaureringsmark 3,9 hektar

4.2.1 Beskrivning:

I skötselområdet har dels en ekdunge dels ett i dagsläget helöppen obetad betesmark sammanförts. Det för att dessa områden på sikt ska få ett mer likartat utseende.

Den ena delen av skötselområdet utgörs området av äldre spärrgrenig ek och med flera mer rakstammiga ekar. I hela området förekommer en kraftig underväxt av slyartad avenbok. I området finns också någon enstaka grov lind. Området har tidigare betats, men detta har upphört sedan det senaste decenniet. Områdets främsta naturvärden är att ge dessa ekar och lindar möjlighet att växa sig ännu större och därmed bli ett ännu bättre livsutrymme för hotade arter som behöver dessa träd.

Den andra delen av skötselområdet består av en tidigare betad öppen betesmark, på vilket bete med nöt har upphört för något år sedan. Sedan samtal om naturreservat inletts, har markägaren tecknat arrende för återinfört bete säsongen 2023. Området har tidigare utgjorts av åker, men enligt nuvarande markägare har det betats sedan släkten kom till gården år 1926. Fältskiktet utgörs främst av tuvtåtel. Uppe på höjden finns områden med örtinslag som revfibbla, hagfibbla, rölleka och nysört. Dessa örter har stor betydelse för nektarberoende arter som finns i området.

Detta område utgör, efter en restaurering en bra livsmiljö för flera av de fladdermusarter som finns i området. En förutsättning för restaurering är återinfört bete.

Figur 11 Yngre ek som är på väg upp

Figur 12 Spärrgrenig ek i kanten av området

Figur 14 Tuvtåtel

Figur 13 Bild tagen ifrån ekdungen emot ädellövs-kogen

4.2.2 Bevarandemål:

Trädklädd betesmark med spärrgreniga ekar med inslag av andra grova lövträd samt buskskikt av framför allt hassel och hagtorn. Det bör finnas cirka 10 träd per hektar. Träden, ska främst utgöras av spärrgreniga ekar, med inslag (0-5 träd per hektar) av lind, apel och fågelbär. Träden ska vara av olika ålder, med mål att få riktigt grova gamla mulminnehållande träd. Träd eller större grenar som faller ska få ligga kvar, med undantag om det utgör ett direkt hinder för skötseln av området, i så fall ska trädet eller grenen utläggas på annan plats inom naturreservatet. Vid gallring ska stock och stamdalar stå eller ligga kvar i syfte att skapa död ved för bl.a. insekter och svamp. Gran eller främmande trädslag ska ej förekomma inom skötselområdet. Buskskiktet bör bestå framför allt av hassel och hagtorn. Täckningsgraden bör vara 0-5% per hektar. Ohävdarter som t.ex. brännässla, skräppor och vecketåg bör begränsas i sin utbredning genom t.ex. betesputsning. Blommande örter ska eftersträvas, då dessa är en viktig nektar och pollenkälla åt inte bara humlor och bin utan även vedlevande insekter. I området bör slättergubbe finnas i 50 exemplar. Minst tre par av stare bör årligen häcka i området.

Efter genomförda restaureringsåtgärder är bevarandemålet till stora delar uppnått.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Framröjning av solitära ekar och ersättningsträd för dessa. Framröjning av lind.
- Reducera antalet rakstammig ek genom ställande av högstubbar. Göra instick högt upp i dessa stubbar för att skapa mörka håligheter för fladdermöss.
- På den öppna betesmarken plantering av lind (10 träd), ek (10 träd) oxel (5 träd), hassel (5 träd) och hagtorn (5 buskar). Dessa kommer behöva inhägnas. Plantering ska inte ske inom den centrala delen av betesmarken där merparten av örtfloran finns.
- När betesdriften pågått en tid, så att området blir oattraktivt för eventuella mördarsniglar som gärna äter slåttergubbe, bör försök med inplantering av slåttergubbe ske. Minst 50 plantor bör sättas ut.
- Uppsättning av minst tre holkar för stare.

Figur 15 Massförekomst av ung avenbok

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Återinfört bete med nötkreatur och/ eller häst. Antingen normal betessäsong, eller som vinterbete för häst (oktober-mars) i så fall med betesuppehåll sommartid. Vinterbete skulle resultera i en kraftigt ökad blomning och vintertid kraftigt ökad betning av knopp och kvist.
- Örtrika områden får betesfredas årligen med betespåsläpp 1 augusti. Det betesfredade området ska vara minst ett och totalt cirka 500 kvm. Detta för att stimulera blomning och fröspridning.
- Fortlöpande röjning av igenväxningsvegetation.
- Underhåll och årlig tömning av uppsatta holkar.
- Nya stängselstolpar bör bestå av ekstolpar som har bränts i rotdelen, för att hålla längre.

4.3 Skötselområde Högörtäng cirka 1 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Område som år 1835 benämndes mosse. Området dikades därefter och nyttjades som åker under många år. Dikningen och odlingen har medfört att torvmaterialet har brutits ner med följd att marken sjunkit och därmed blivit blötare. Odlingen upphörde och området användes i stället för slätter. Därefter har området blivit ännu blötare och den innersta delen mot skogen till har slåttern upphört på.

Floran består av bl.a. olika arter av starr samt strandlysing, älgört och kåltistel. Dessa i sin tur utgör en viktig nektar- och pollenkälla för fjärilar och vedlevande skalbaggar, vilka i sin tur bl.a. blir mat åt fladdermöss.

Figur 17 den ohävdade blomsterrika delen

Figur 16 Översiktspåskådan på skötselområdet med den blomsterrika delen till höger i bild

4.3.2 Bevarandemål:

Träd och buskfri högtäng bevuxen med bl.a. starr, strandlysing och kåltistel. Området ska, för att gynna fjärilar och andra arter som är i behov av pollen och nektar, tillåtas ha en lång blomningssäsong till mitten av september innan slåtter sker.

4.3.3 Skötselåtgärder:

- Återkommande avverkning av eventuellt uppväxande träd och buskar ute i högtängen. Allt avverkat material ska utläggas som död ved i angränsade skötselområde naturskogsliknande ädellövskog.
- Efter den 15 september årlig slåtter där skördat material lämnar naturreservatet. Efterbete får ske. Om slåtter av någon anledning ej genomförs kan vårbränning av området ske.

4.4 Skötselområde Lövsumpskog cirka 1,2 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Two forthcoming areas with alluvial lough forests, where the water level varies naturally with precipitation. The forests consist mainly of alder with admixture of glass birch and occasional aspen (EN). The age ranges up to about 80 years. The amount of dead wood is quite low. The existing nature reserve covers about 1.7 hectares of lough forest, new area will be about 2.9 hectares. The aspen has been hit very hard in the area of aspen rot, most of the aspens in the existing nature reserve have fallen. The forest structure indicates good nutrient conditions and here grows ormbunke, skogsfräken, majbräken, nejlikrot, älgört and bladderkål.

Figur 19 Lövsumpskog

Figur 18 En matta med majbräken breder ut sig under klibbalen

4.4.2 Bevarandemål:

Lövsumpskogar som är rika på död och döende ved. Mängden död ved bör på sikt minst vara 20 m³/ha. Krontäckningen bör ej överstiga 80% för att inte missgynna fåltskiktet. Större hackspett bör häcka årligen i något av områdena.

Bevarademålet är ej uppnått, pga bristen på död ved.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Årlig ringbarkning av tiotalet, ej sockelbildande klibbalar för att successivt öka mängden död ved. Klibbal brukar först dö två-tre år efter ringbarkningen.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Återkommande fällningar för att skapa död ved och att tillförsäkra ljusinsläpp till fåltskiktet.
- Fällning, röjning, ringbarkning av gran och andra främmande trädslag.

4.5 Skötselområde Våtmark, cirka 0,1 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Det finns möjlighet att anlägga en mindre våtmark för att gynna grod- och kräldjur samt ökad insektsproduktion till förmån för fladdermusfaunan. Om kräftor eller fisk skulle etablera sig i dammen kommer grod- och kräldjur ej att kunna reproducera sig. Våtmarken anläggs i den botaniskt artfattigare delen av högörtängen. Schaktmassor bör utläggas i diken som igenläggs i området. Överskottsmassor ska köras bort från naturreservatet. Dammens djupaste partier bör ej överstiga 1,5 meter. Dammbotten bör släntas cirka 1:3 från strandkant till djuphåla. Våtmarken får ej ha kontakt med dikessystemet som går igenom området för att minska risken för invandring av kräftor och fisk.

Figur 20 Lämpligt område för anläggande av våtmark

4.5.2 Bevarandemål:

- Öppen vattenyta om cirka 0,05 hektar.
- Vegetationsbevuxna slänter.
- Dammen bör vara fisk och kräftfri.

4.5.3 Skötselåtgärder:

- Vid igenväxning kan dammen behöva rensas. Partiell rensning ska tillämpas.
- Borttagande av eventuellt förekommande fisk eller kräftor.

5 Friluftsliv

5.1 Allmän inledning

Utvidgningsområdet är ej tänkt att tillgängliggöras för friluftsliv.

5.2 Information

Är ej aktuellt inom utvidgningsområdet. Informationstavla om naturreservatet som finns vid Hallaröds kyrka behöver uppdateras med ny karta.

5.3 Parkering

Är ej aktuellt inom utvidgningsområdet. Höörs församling har lämnat sitt muntliga godkännande av att parkeringsplatsen får nyttjas.

5.4 Vandringsleder

Inga vandringsleder är planerade inom utvidgningsområdet.

6 Jakt och fiske

Föreskrifterna C2 och C5 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fältskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. Undantag från föreskrift A2 finns gällande möjlighet att sätta upp tillfälliga mobila jakttorn inför jaktsäsong och som tas ned efter avslutad jaktsäsong. A4 utgör ej hinder för jakträttsinnehavaren att hämta fällda älgar eller vildsvin i samband med jakt, körskador ska minimeras och återställas så långt möjligt. Vidare finns undantag från föreskrift A4 gällande möjlighet för jakträttsinnehavaren att hämta fällda älgar eller vildsvin i samband med jakt, körskador ska minimeras och återställas så långt möjligt,

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Dokumentation ska ske när anläggningar rustas upp eller nyanläggs.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Genomförande av skötselområdenas mål	Kontinuerligt	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Röjning och fällning av träd för att uppnå bevarandemålen	Snarast	Alla	Förvaltaren	2	Åtgärderna görs motor- manuellt, inga skogsmaskiner
Röjning av sly	Löpande	Trädklädd Betesmark	Den som inhämtar miljöersättningen	1	
Skapa enstaka luckor	Vid behov	Ädellövskog	Förvaltaren	2	
Röjning och fällning av gran och lärk	Snarast	Ädellövskog	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Restaurering av betesmark	Snarast	Betesmark	Förvaltaren/Arrendator	1	
Årligt bete	Betessäsongen	Betesmark	Markägare/Arrendator	1	
Plantering av träd och buskar	Snarast	Ädellövskog Trädklädd betesmark	Förvaltaren	1	Främst lind, ek, oxel, hassel och hagtorn
Utläggning av hö/plantering av ängsväxter	Vid behov	Slätteräng restaurering	Förvaltaren	2	Lokalt hö/frö/plantmaterial
Slätter	Årligen	Högörtäng	Förvaltaren	1	Efter 15 september
Igenläggning av dike	I samband med anläggande av våtmark	Lövsumpskog	Förvaltaren	2	
Anläggande och underhåll av våtmark	Snarast	Våtmark	Har ej utsetts	1	

Borttagande av invasiva, främmande arter, fisk eller kräfta			Förvaltaren	1	
Inplantering av arter	Vid behov	Alla		3	
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling		Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	
Revidering av skötselplan			Länsstyrelsen	1	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder			Länsstyrelsen	1	Efter anvisningar från Naturvårdsverket
Tillsyn av naturreservatet			Länsstyrelsen	1	Kontinuerligt
Anläggningar					
Stängsel och vatten till djur			Markägaren/arrendator	1	
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Länsstyrelsen	1	
Betesfredning fram till betespåsläpp den 1 augusti	Årligen	Trädklädd betesmark	Förvaltaren i samråd med arrendator	1	Minst ett område cirka 500kvm
Uppsättning och underhåll av holkar	Snarast och löpande	Trädklädd betesmark	Förvaltaren	2	Stare minst 3 holkar

11 Rödlistade arter

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig
------------------------	------------------	--------------------	--------------	------------------	-------------------

Lavar:

Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	VU
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	NT

Däggdjur:

Barbastell, <i>Vespertilio barbastellus</i>	EN
Sydfladdermus, <i>Eptesicus serotinus</i>	EN

Fåglar

Grönsångare, <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Rödvingetrast, <i>Turdus iliacus</i>	NT
Björktrast, <i>Turdus pilaris</i>	NT
Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	NT

Kärlväxter

Ask, <i>Fraxinus excelsior</i>	EN
--------------------------------	----

Lavar:

Lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
------------------------------------	----

Andra arter av intresse:

Stenknäck

I området och i närområdet har följande fladdermöss påträffats:

Barbastell (bilaga II och IV art i art- och habitatdirektivet, för vilken områden och strikt skydd ska tillämpas), nordisk fladdermus, sydfladdermus, gråskimlig fladdermus, mustaschfladdermus, dvärgfladdermus, trollfladdermus, stor fladdermus, fransfladdermus, mindre brunfladdermus (bilaga IV arter i art- och habitatdirektivet, för vilka strikt skydd ska tillämpas) och brunlångöra, nymffladdermus (första fyndet i landet), vattenfladdermus och taigafladdermus påträffats.

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas och förekommer eller förväntas förekomma efter restaurering:

Art	kod	förekomstform
Röd glada, <i>Milvus milvus</i>	(A074)	födosökande
Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	(A236)	födosökande/möjligen häckande

12 Källor

12.1 Litteratur

- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:1
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Naturvårdsverket 2014. *Åtgärdsprogram för barbastell, 2015–2019*. Naturvårdsverket, Stockholm
- Värdeutlåtande Värderingsbyrån AB 2022

12.2 Kartor

- Generalstabskartan 1965, Lund 5-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Lagaskifte 1835, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Häradsekonomiska kartan 1910-15, Höör 1-20, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet geodatasamverkan

[illegible]

Anläggningar

- Informationsskylt
 Parkering

0 0,13 0,25 0,5 Kilometers

Anläggningar

- i** Informationsskylt
P Parkering

0 0,13 0,25 0,5 Kilometers

Naturreseptatet Hallaröd utvidgas nu med fina livsmiljöer för hotade fladdermössarter i området.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson

Avdelningen för natur och vatten
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildning av naturreservatet

Trafikverket: Har inget att erinra.

Höörs kommun: ställer sig positiv till förslaget om utvidgning av Hallaröds naturreservat. Kommunens översiktsplan anger för det aktuella området markanvändningen landsbygd vilket innebär att förutsättningarna att långsiktigt bedriva areella näringar ska väga tungt vid eventuella förändringsanspråk. Då delar av marken även efter reservatsbildning ska användas som betesmark får översiktsplanens intentioner anses uppfyllas. Utvidgningen av naturreservatet ligger i linje med fullmäktigemålets ambition att värna kommunens unika och omväxlande natur och biologiska mångfald.

SGU: Avstår från att yttra sig i ärendet.

TeliaSonera Skanova Access AB: Har inget att erinra.

Skånes orienteringsförbund: Tänkte höra om ni kunde tänka er att modifiera föreskrifterna lite granna? Du har ju innan haft en Del skrivningar som vi tycker varit bra för oss orienterare. Och som beskrivits i er "Strategi för uppdatering av ordningsföreskrifter i skånska naturreservat", av Linn Andersson, Cathrine Ek, Jenny Hall, Pernilla Olsson från 2021. För Hallaröd t.ex. om du kunde ändra C5. sätt upp tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning. Till - "placera eller sätta upp snitsel, orienteringskontroll eller liknande anordning annat än tillfälligt, högst tio dygn, under förutsättning att kontaktuppgifter och datum för uppsättning anges på de utplacerade föremålen " eller "placera eller sätta upp tavla,

plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst tio dygn. Reservatets förvaltare* bör informeras innan uppsättningen.

Länsstyrelsen: Det nya beslutet är en ren geografisk utvidgning med tillägg av föreskrifter kopplade till betesdriften i området. Naturreservatet utgör inte något publikt eller tillgängligt område. Vid eventuell framtida utvidgning som kan medföra förändring avseende tillgänglighetsaspekten kommer C-föreskrifterna att ses över.

Lunds botaniska förening: I skötselplanen omtalas att reservatets syfte "ska tillgodoses genom att ... Inplantera för området lämpliga hotade eller sällsynta arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog". Föreningen betonar vikten av att använda så lokalt genetiskt material som möjligt, och föreslår att det förtydligas i skötselplanen. Vidare är kanske "kan" ett lämpligare hjälpverb i just detta sammanhang. I bilaga 2 förekommer texten "Fel! Hittar inte". Jag föreslår att den tas bort eller förtydligas. Avsnitt 3.4.4 i skötselplanen för utvidgningen är delvis obegriplig. Meningen "ovan nämnda betesfredning ska åtminstone." är helt omöjlig att förstå. Vidare är uppgiften om att slåttergubbar är enkönade felaktig och måste tas bort. För att utplantering av slåttergubbe ska lyckas är det viktigt att de öppna markernas status och skötsel är lämpade för arten. (Det är inte bara s.k. mördarsniglar som är problem.) Kan god status och skötsel ej uppnås är det bättre att den högvällovliga utplanteringen sker på andra mer lämpade marker. Med bakgrund av detta är det bättre att ha utplanteringen som ett mål, än att det är något som "ska" ske.

Länsstyrelsen: Länsstyrelsen arbetar med att få så lokala proveniensers som möjligt. Baserat på den utdöendeskuuld som nu råder i många områden, lär återintroduktionsarbetet framöver utgöra en allt viktigare uppgift för naturvården. Texten som det refereras till i bilaga 2 är ett skriptfel som uppkommer vid pdf skapandet, vilket nu har åtgärdats. Länsstyrelsen har sett över texten gällande slåttergubbe.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **29 september 2023**. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).